

STREETS ALIGNED

Υποστήριξη των εκπαιδευτικών προς μια Συμπεριληπτική Εκπαίδευση LGBTIQ+

ΛΟΑΤΚΙ+ Συναισθηματική Εκπαίδευση: πιλοτικό
πρόγραμμα σπουδών

Αποτέλεσμα Έργου #4

2021-1-IT02-KA220-ADU-000029989

SUPPORTING
EDUCATORS
TOWARDS

LGBTIQ+
INCLUSIVE
EDUCATION

**Co-funded by
the European Union**

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι απόψεις που εκφράζονται είναι μόνο του ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (European Education and Culture Executive Agency (EACEA)). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτά.

Κατάλογος περιεχομένων

- Εσωτερικευμένη γνώση και αντίληψη: **3**
- Ιστορικοποίηση: Η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία: **9**
- Οικογένεια/ες: ο κανόνας και η εξαίρεση: **19**
- Προκαταλήψεις και στερεοτυπία: **32**
- Homobitranfobia (Ομοφοβία/τρανσφοβία): ο ρόλος της στην κοινωνία μας: **36**
- Φύλο, Ομοφυλοφιλία, Διεμφυλικότητα, Ταυτότητες: μια ανακεφαλαίωση: **45**
- Βιβλιογραφικές αναφορές: **50**
- Συμπεράσματα: **51**

Περιεχόμενα

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι απόψεις που εκφράζονται είναι μόνο του ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (European Education and Culture Executive Agency (EACEA)). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση, ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτά.

**Co-funded by
the European Union**

Εσωτερικευμένη γνώση, τι σημαίνει;

- Ήδη από το 1973, η ομοφυλοφιλία αφαιρέθηκε από το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών. Περίπου τριάντα χρόνια αργότερα, για την προώθηση της υγείας και της ευημερίας των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+, η Αμερικανική Ψυχιατρική Ένωση εξέφρασε την υποστήριξή της στους γάμους ομοφυλόφιλων και στις ενώσεις πολιτών.
- Από σήμερα, όλα τα μεγάλα ψυχιατρικά ιδρύματα παγκοσμίως αποκηρύσσουν οποιαδήποτε ψυχιατρική θεραπεία που στοχεύει στη «θεραπεία» της ομοφυλοφιλίας, καθώς δεν θεωρείται σε καμία περίπτωση «ψυχική» ή διαταραχή συμπεριφοράς. Ωστόσο, παρά τις σημαντικές συνεχιζόμενες κοινωνικές αλλαγές, τα πολιτιστικά, και ιδιαίτερα τα ατομικά επίπεδα, οι πεποιθήσεις, οι προκαταλήψεις και τα αρνητικά συναισθήματα για την ομοφυλοφιλία συχνά επιμένουν.
- Πολλές φορές, αυτά τα αρνητικά συναισθήματα που διακατέχονται από τους ίδιους τους ομοφυλόφιλους, οι οποίοι, αντιτιθέμενοι και μη αναγνωρίζοντας τον δικό τους συναισθηματικό προσανατολισμό, γεννούν συμπεριφορές περιφρόνησης όχι μόνο προς άλλα ομοφυλόφιλα άτομα αλλά κυρίως προς τον εαυτό τους.

Εσωτερικευμένη γνώση, τι σημαίνει;

- Αυτό το δραματικό φαινόμενο αναφέρεται από καιρό ως «εσωτερικευμένη ομοφοβία», ξεκινώντας από τον ορισμό που έδωσε ο Weinberg το 1972. Γιατί συμβαίνει αυτό; Από την παιδική ηλικία, όλοι ενεργούμε μέσω της ταύτισης: με τους γονείς μας, με το κοινωνικό πλαίσιο γύρω μας, με την ομάδα των συνομηλίκων μας. Εσωτερικεύουμε την αντίληψη που έχουν οι άλλοι για πολιτιστικά στοιχεία όπως η σεξουαλικότητα, το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός.
- Το ίδιο αναπόφευκτα συμβαίνει και με άλλες «διαφορές»: εθνοτικές, κοινωνικές, αναπηρίες κ.λπ. Αυτές οι αναπτυξιακές και μαθησιακές διαδικασίες συμβαίνουν με έναν de facto άκριτο και παθητικό τρόπο, σε στάδια που προηγούνται της πραγματικής ανάπτυξης της ψυχής μας. «Εσωτερικευμένη ομοφοβία» σημαίνει ουσιαστικά την ασυνείδητη και a priori απόκτηση, μέσω αφομοιωτικών διαδικασιών, των θεμελίων μιας ομοφοβικής κουλτούρας.

Εσωτερικευμένη γνώση, τι σημαίνει;

- Αυτό συμβαίνει σε όλους, εκτός εάν εισαχθούν εναλλακτικά και περιεκτικά μοντέλα από τα οποία μπορούμε να αντλήσουμε παραδείγματα. Αλλά είναι διπλά τραγικό στην περίπτωση ατόμων που, φτάνοντας τελικά στην αυγή της ενηλικίωσής τους, δυνητικά ανακαλύπτουν ότι ανήκουν στο ΛΟΑΤΚΙ+ φάσμα. Αυτά τα άτομα δεν μπορούν να αποδεχτούν τον προσανατολισμό τους ως «φυσιολογικό» με κανέναν τρόπο, έχοντας μάθει ότι μόνο το ετεροφυλόφιλο μοντέλο θεωρείται «σωστό».
- Ποια είναι τα θεμελιώδη στοιχεία της εσωτερικευμένης ομοφοβίας; Υπάρχουν αναμφίβολα διαφορετικοί παράγοντες που μπορούν να αποδοθούν σε τρεις κύριες κατηγορίες:

Εσωτερικευμένη γνώση, τι σημαίνει;

- **Δυναμική της οικογένειας.** Κάθε οικογένεια έχει τις δικές της ξεχωριστές ιδιότητες και περιστασιακά, το άτομο που προσδιορίζεται ως ομοφυλόφιλος ανακαλύπτει ενθάρρυνση και αποδοχή. Ωστόσο, πιο συχνά, μετά την αποκάλυψή τους, παλεύουν με αισθήματα αποκλεισμού και ντροπής, ιδιαίτερα ως μια αρχική απάντηση στην αποκάλυψη της «μοναδικότητας» του παιδιού και της απογοήτευσης που προέρχεται από ανεκπλήρωτες προσδοκίες. Ενώ ορισμένοι γονείς εξελίσσονται στην κατανόηση με την πάροδο του χρόνου και αντιμετωπίζουν τις ανησυχίες τους, άλλοι παραμένουν έκπληκτοι όταν μαθαίνουν για την ομοφυλοφιλία του παιδιού τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού του παιδιού μοιάζει με συναισθηματική έκρηξη, υποκινώντας άγχος, φόβο και δυσαρέσκεια, τροφοδοτώντας έτσι την εσωτερικευμένη ομοφοβία στο ομοφυλόφυλο/λεσβία παιδί.

Εσωτερικευμένη γνώση, τι σημαίνει;

- **Πολιτιστικές Επιρροές.** Η εσωτερικευμένη ομοφοβία υλοποιείται στις εξωτερικές στάσεις που υιοθετούν τα ομοφυλόφιλα άτομα. Σε καθημερινή βάση, οι ομοφυλόφιλοι αντιμετωπίζουν τον τρόπο να χαρακτηριστούν ως «γκέι» ή «λεσβίες», ένα κοινωνικό στίγμα που συνοδεύεται από την προσδοκία της απόρριψης. Το άγχος που προκύπτει από δυσμενείς εμπειρίες ή η ανησυχία της συνάντησής τους, υποχρεώνει την ανάγκη απόκρυψης της «μοναδικότητας» τους με κάθε διαθέσιμο μέσο. Οι προκαταλήψεις σε μια ετεροσεξιστική κουλτούρα μπορούν να επισκιάσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός ατόμου, υποβιβάζοντάς τα αποκλειστικά στον σεξουαλικό του προσανατολισμό. Αναδύονται πολυάριθμα στερεότυπα, με τις ασθενείς να αισθάνονται ότι συνδέονται με έννοιες όπως «οι λεσβίες μοιάζουν με άνδρες και δεν έχουν θηλυκότητα» ή «όλοι οι γκέι είναι θηλυκοί και ανίκανοι για αρρενωπότητα».

Εσωτερικευμένη γνώση, τι σημαίνει;

- Σε ορισμένα κοινωνικά περιβάλλοντα, η ομοφυλοφιλία εξακολουθεί να συνδέεται με τη διαστροφή, που περιστασιακά θεωρείται ακόμη και ως έγκλημα κατά της φύσης, και αυτές οι καταδίκες μπορούν να επισπεύσουν επιθετική και επιβλαβής κοινωνική συμπεριφορά προς τα ομοφυλόφιλα άτομα. Η κοινωνική δυσαρέσκεια και η ανησυχία προκύπτουν από την άποψη της ομοφυλοφιλίας ως ηθικής παρακμής. Στο εκπαιδευτικό ταξίδι ενός ατόμου, η καλλιέργεια θετικών συναισθημάτων για το να είναι γκέι ή λεσβία αποδεικνύεται πρόκληση.
- **Προσωπικά και Ατομικά Στοιχεία.** Η ένταση της εσωτερικευμένης ομοφοβίας μπορεί να κυμαίνεται ανάλογα με την ανατροφή, το προσωπικό ιστορικό και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας κάποιου. Τα συναισθήματα περιφρόνησης και κατωτερότητας που συνδέονται με τον σεξουαλικό προσανατολισμό είναι πιο έντονα σε άτομα που διαθέτουν ανασφαλή χαρακτηριστικά του χαρακτήρα και υποτιμημένη εικόνα του εαυτού τους. Τα άτομα με αυξημένη ανασφάλεια αγκαλιάζουν παθητικά και υιοθετούν εύκολα αρνητικά στερεότυπα που σχετίζονται με την ομοφυλοφιλία. Επιπρόσθετα, η εσωτερικευμένη ομοφοβία είναι συνυφασμένη με την ανικανότητα του ατόμου να απευθυνθεί σε ένα άτομο και να επικοινωνήσει την ομοφυλοφιλία του στους άλλους.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Ο σεξουαλικός προσανατολισμός αποτελεί μια πτυχή της σεξουαλικής ταυτότητας, μαζί με το βιολογικό φύλο, την ταυτότητα φύλου και τον ρόλο του φύλου. Μαζί, αυτά τα στοιχεία διαμορφώνουν την αντίληψη του ατόμου για τη σεξουαλική του ταυτότητα, την αντίληψη του εαυτού του και το πώς επιθυμούν να θεωρούνται από τους άλλους. Ωστόσο, αυτή η περίπλοκη απεικόνιση της σεξουαλικότητας έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου, ακριβώς όπως έχει αλλάξει η έννοια του τι θεωρείται «σεξουαλικό». Αυτό που τώρα αναφερόμαστε ως «σεξουαλικός προσανατολισμός» χρονολογείται μόνο από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα: ο στιγματισμός της ομοφυλοφιλίας χρησίμευσε για να καθιερώσει την ετεροφυλοφιλία ως υποτιθέμενη και καθολική μορφή σεξουαλικότητας.
- Μπορεί να μην γνωρίζουν όλοι ότι οι όροι «ομοφυλοφιλία» και «ετεροφυλοφιλία» διαμορφώθηκαν στα αναδυόμενα έθνη-κράτη, όταν οι επιστήμες αντικατέστησαν τη θρησκεία καταδικάζοντας ορισμένες συμπεριφορές και καθορίζοντας τα όρια της κανονικότητας.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Η πρώτη έντυπη εμφάνιση του όρου «ομοφυλόφιλος» αποδίδεται στον Károly Mária Benkert, ένας Ούγγρος συγγραφέας γνωστός και με το γερμανικό όνομα Karol-Maria Kertbeny, ο οποίος συνέγραψε ανώνυμα ένα φυλλάδιο το 1869 κατά της πρότασης να συμπεριληφθεί ένας νόμος κατά της σοδομίας στο πρωσικό νομικό σύστημα. Ο όρος «ετερόφυλος» επινοήθηκε σε αυτό το πλαίσιο για να ορίσει τη σεξουαλική έλξη μεταξύ ατόμων διαφορετικών φύλων.
- Η διάδοση των όρων «ομοφυλόφιλος» και «ετερόφυλος» μεταξύ των ιατρικών εμπειρογνομώνων για να υποδείξει έναν σαφή διαχωρισμό ταυτότητας μεταξύ ομοφυλόφιλων και ετεροφυλόφιλων ατόμων πιστώνεται στο βιβλίο του 1886 από τον Γερμανό ψυχίατρο και νευρολόγο Richard von Krafft-Ebing, "Psychopathia Sexualis" – στο οποίο εμφανίζεται και ο όρος «λεσβία».

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Μόλις στις αρχές του αιώνα, ο όρος «αμφιφυλόφιλος», που αρχικά χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τα ερμαφρόδιτα άτομα, απέκτησε την τρέχουσα σημασία της έλξης τόσο για τα θηλυκά όσο και για τα αρσενικά.
- Ενώ η επανάληψη των σημασιών που αποδίδονται στην ομοφυλοφιλική συμπεριφορά στη δυτική ιστορία είναι πρόκληση, υπάρχει ομόφωνη συμφωνία σε μια πτυχή: πριν από τον 19^ο αιώνα, η έννοια του «σεξουαλικού προσανατολισμού» δεν υπήρχε με την κοινή έννοια και ο κόσμος δεν διχαζόταν έντονα μεταξύ ετεροφυλόφιλων και ομοφυλόφιλων. Επιπλέον, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των γυναικών, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε πρώτα ένα θεμελιώδες γεγονός: Η ιστορία – της σεξουαλικότητας και όλων των άλλων πτυχών της ζωής – έχει τεκμηριωθεί μέχρι πολύ πρόσφατα αποκλειστικά από άνδρες και για άνδρες. Αυτό καθιστά δύσκολο να βρει κανείς έγγραφα που αφηγούνται ιστορίες αγάπης μεταξύ γυναικών ακόμη και σήμερα.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Οι δυτικές ιστορικές και ανθρωπολογικές μελέτες έχουν χωρίσει την ερμηνεία των ομοερωτικών σχέσεων σε τρεις αλληλοκαλυπτόμενες στιγμές. Αυτή η διαίρεση εξυπηρετεί πρωτίστως έναν αναλυτικό σκοπό, καθώς οι ιστορικές μεταβάσεις είναι πολύ πιο σταδιακές και αργές σε σύγκριση με τις συμβολικές ημερομηνίες που επιλέχθηκαν για να τις διορθώσουν. Επιπλέον, ορισμένα μοντέλα επιμένουν με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με την κουλτούρα αναφοράς ή την κοινωνική τάξη.
- Το πρώτο μοντέλο ομοερωτικών σχέσεων προσδιορίζει την ηλικία ως τον παράγοντα διάκρισης. Για παράδειγμα, στην αρχαία Ελλάδα, οι ομοερωτικές σεξουαλικές σχέσεις ήταν μέρος της μύησης στην ενήλικη ζωή των νεαρών ανδρών, αποτελώντας μια ιεροτελεστία για την απόκτηση της αρρενωπότητας. Αυτές οι σχέσεις συνέβησαν μεταξύ ενός ενήλικου ελεύθερου άνδρα, που αναλάμβανε τον διεισδυτικό ρόλο και θεωρείται ενεργός και ενός ελεύθερου εφήβου στον δεκτικό ρόλο, που έτσι κρίνεται παθητικός. Τέτοιες σχέσεις περιελάμβαναν μια σημαντική ανισότητα στη δύναμη και το κύρος, που επιβεβαιώθηκε από τη διαφορά στους ρόλους που σηματοδοτούσαν την κοινωνική ανισότητα. Κατά τη διάρκεια αυτής της ιστορικής περιόδου, η αντίθεση δεν ήταν τόσο μεταξύ ομοφυλόφιλων και ετεροφυλόφιλων ατόμων (έννοιες που δεν υπήρχαν τότε) αλλά μεταξύ της ενεργητικής σεξουαλικότητας, που ασκείται από ενήλικες ελεύθερους άντρες, και της παθητικής σεξουαλικότητας που εκφράζεται από άτομα που θεωρούνται κατώτερα άτομα, όπως οι γυναίκες και έφηβοι.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Το δεύτερο μοντέλο ομοερωτικών σχέσεων, που προέκυψε στον δημόσιο λόγο από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, είναι το παράδειγμα της αντιστροφής του φύλου που θεωρείται και ως ασθένεια και ως διαστροφή. Αυτή η άποψη αντιπροσωπεύει μια στροφή, κατηγοριοποιώντας τα ομοφυλόφιλα άτομα ως μια ξεχωριστή ομάδα, που υπόκειται σε κοινωνικό έλεγχο για να συμμορφώνονται με αυστηρά όρια φύλου. Κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής, αναδύεται η ιδέα ότι, η μη αναπαραγωγική σεξουαλικότητα δεν είναι ο μοναδικός στόχος καταδίκης. Η ιδιαίτερη προσοχή στρέφεται προς το αντικείμενο του πόθου - αυτούς που εκφράζουν έλξη για άτομα του ίδιου φύλου.
- Μέσω αυτής της επιθυμίας, ελέγχονται εξονυχιστικά τα καθιερωμένα πρότυπα φύλου και οι κοινωνικοί ρόλοι. Η ερμηνεία των ομοερωτικών σχέσεων αντικατοπτρίζει το ετεροφυλόφιλο μοντέλο, θεωρώντας τους ομοφυλόφιλους άνδρες ως ανεστραμμένους, όχι μόνο λόγω της θηλυκότητας αλλά και ως ταλαιπωρημένους για την παραίτηση από την εξουσία και την ανάληψη ενός παθητικού ρόλου μέσα στο ζευγάρι.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Ομοίως, οι γυναίκες που εμπλέκονται σε σχέσεις μεταξύ του ιδίου φύλου θεωρούνται αρρενωπές (και επομένως, ακατάλληλες) για την αμφισβήτηση της ανδρικής κυριαρχίας στους οικιακούς χώρους, παραδοσιακά αφιερωμένες στην οικογένεια και τη μητρότητα και για την αμφισβήτηση της απουσίας τους από τη δημόσια σφαίρα. Σε μια ομοερωτική σχέση, μόνο ένα από τα άτομα θεωρείται διεστραμμένο – ο θηλυκός άνδρας (αλλά όχι ο ενεργός άνδρας) από τη μια πλευρά και η αρσενική γυναίκα (αλλά όχι η παθητική γυναίκα) από την άλλη.
- Οι κοινωνικές συνθήκες που διευκόλυναν την εγκαθίδρυση ενός συστήματος με στόχο τη ρύθμιση του ομοφυλοφιλικού υποκειμένου μπορούν να αναχθούν στις σημαντικές αλλαγές που επέφεραν οι διαδικασίες εκβιομηχάνισης και αστικοποίησης.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Η είσοδος των γυναικών στο εργατικό δυναμικό αμφισβητεί την παραδοσιακή ανδρική παρουσία στη δημόσια σφαίρα. Μπροστά σε αυτόν τον μετασχηματισμό, η κυρίαρχη δύναμη, η οποία βασιζόταν σε μια σαφή διαίρεση των φύλων και χωρικό διαχωρισμό μεταξύ αρσενικών και θηλυκών, αισθάνεται ότι απειλείται και αντιδρά αμυντικά.
- Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι γυναίκες που κάνουν σχέσεις με άλλες γυναίκες, δεν απεικονίζονταν μόνο ως αρσενικές αλλά και ως ιερόδουλες, καθώς αντλούσαν ευχαρίστηση από ερωτικές σχέσεις. Εκείνη την εποχή, ήταν αδιανόητο για μια γυναίκα να αναζητά την ευχαρίστηση, ειδικά με μια άλλη γυναίκα. Κατά συνέπεια, πιστεύεται ότι αυτές οι γυναίκες πρέπει να έχουν δυσλειτουργίες που τους προκαλούν να βιώνουν μια ανδρική επιθυμία (δηλαδή, σεξουαλική επιθυμία προς μια άλλη γυναίκα) σε ένα γυναικείο σώμα. Αυτή η αντίληψη οδήγησε στην αντίληψη ότι, αυτές οι γυναίκες συχνά ντύνονταν με ανδρική ενδυμασία για να συμμετάσχουν σε σχέσεις έξω από την οικιακή σφαίρα και να καταλάβουν δημόσιους χώρους που διαφορετικά τους αρνούσαν.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Το τρίτο μοντέλο ομοερωτικών σχέσεων αφορά τις σχέσεις ισότητας, όπου δεν υπάρχει διαφοροποίηση ρόλων, όπου και οι δύο σύντροφοι μοιράζονται παρόμοια κοινωνική θέση, υπονοώντας ότι δεν υπάρχει ιεραρχία μέσα στο ζευγάρι. Ενώ τα ιστορικά στοιχεία αποκαλύπτουν ευρέως διαδεδομένα περιστατικά ισότητας, είναι στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα που οι πολιτιστικές, ιστορικές και οικονομικές αλλαγές ενισχύουν την κοινωνική νομιμότητα τέτοιων σχέσεων, τόσο μεταξύ ετεροφυλόφιλων όσο και ομοφυλόφιλων ατόμων. Παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτή τη στροφή περιλαμβάνουν τα αυξημένα επίπεδα εκπαίδευσης, την οικονομική ευημερία, την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία, την εμφάνιση αντιεξουσιαστικών αξιών και, κυρίως, την αμφισβήτηση της ακαμψίας του ρόλου των φύλων, που οδηγεί στην κατάρρευση του λεγόμενου δυαδικού φύλου.
- Αυτή η μετασχηματιστική στιγμή, φωτίζεται από μια ενδιαφέρουσα αλλά αμφιλεγόμενη μελέτη, που διεξήχθη στην Αμερική της δεκαετίας του 1950 από τον Alfred Kinsey. Ο Kinsey, ένας βιολόγος που έγινε σεξολόγος, διεξήγαγε την πρώτη μεγάλης κλίμακας εμπειρική έρευνα, για την ανθρώπινη σεξουαλική συμπεριφορά εκείνη την περίοδο.

Ιστορικοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Η μελέτη αποκάλυψε δεδομένα για μη αναπαραγωγικές σεξουαλικές πρακτικές, απροσδόκητες και πολιτισμικά σημαντικές για την εποχή. Μέσα από εκτενείς συνεντεύξεις με άτομα από διάφορες κοινωνικές τάξεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Kinsey και η ομάδα του τόνισαν ότι οι σεξουαλικές πρακτικές όπως, ο αυνανισμός, η εξωσυζυγική σεξουαλικότητα ή οι ομοφυλοφιλικές εμπειρίες, δεν ήταν πράξεις που διαπράχθηκαν από άρρωστα και διεστραμμένα άτομα, αλλά ήταν παρούσες στη ζωή της πλειοψηφίας.
- Όσον αφορά τον σεξουαλικό προσανατολισμό, η έκθεση του Kinsey ήταν η πρώτη που αμφισβήτησε την ακαμψία της διχοτόμησης «ομοφυλόφιλος»/«ετερόφυλος» και διεύρυνε τα όρια δύο πρωτοτύπων που προηγουμένως θεωρούνταν αμοιβαία αποκλειόμενα. Η έρευνα έδειξε ότι τα περισσότερα άτομα που έλαβαν συνέντευξη έπεσαν σε ένα συνεχές, με τις ακραίες συμπεριφορές αποκλειστικά ετεροφυλόφιλων και αποκλειστικά ομοφυλοφιλικών να κατοικούνται λιγότερο από τις ενδιάμεσες αποχρώσεις (η διάσημη «Κλίμακα Kinsey»). Δίνοντας έμφαση στη συνέχεια μεταξύ ομοφυλοφιλίας και ετεροφυλοφιλίας, που αποκαλύφθηκε στις συνεντεύξεις, ο Kinsey άνοιξε το δρόμο για την αποπαθολογία της ομοφυλοφιλίας.

Ιστοριοποίηση: η ομοφυλοφιλία μέσα από την ιστορία

- Μια άλλη συμβολική ημερομηνία που συμβάλλει στον επαναπροσδιορισμό της έννοιας του σεξουαλικού προσανατολισμού με θετικούς όρους είναι η 28^η Ιουνίου 1969, η έναρξη των ταραχών στο Stonewall στη Νέα Υόρκη, που αποδίδονται στη γέννηση των λεσβιακών, γκέι και τρανς κινημάτων. Ο σεξουαλικός προσανατολισμός αρχίζει να γίνεται δημόσια ορατός και εμφανίζονται διακρίσεις μεταξύ ιδιαιτεροτήτων: ο όρος «γκέι» εξελίσσεται σε ένα σήμα υπερηφάνειας, που περιλαμβάνει επίσης τη σημασία του «χαρούμενος». Ταυτόχρονα, η λέξη «λεσβία» αρχίζει να χρησιμοποιείται για να διατυπώσει τη διαφορά από την εμπειρία των ανδρών ομοφυλόφιλων.
- Συμπερασματικά, από αυτή τη σύντομη επισκόπηση, γίνεται σαφές πώς το πολιτιστικό και ιστορικό πλαίσιο αποδίδει διαφορετικές έννοιες και κυρώσεις στον σεξουαλικό προσανατολισμό με την πάροδο του χρόνου: καθώς αλλάζει το μοντέλο αναφοράς, το ίδιο αλλάζει το βάρος διακρίσεων και το απελευθερωτικό δυναμικό που είναι εγγενές στην κοινωνική αναπαράσταση των ατομικών σεξουαλικών, ταυτότητων και συναισθηματικών εμπειριών.

Η έννοια της οικογένειας

Η οικογένεια μπορεί να γίνει κατανοητή ως οι σχέσεις που προκύπτουν για τη διασφάλιση των θεμελιωδών μορφών ανθρώπινης εξάρτησης, όπως η γέννηση, η ανατροφή των παιδιών, οι συναισθηματικοί δεσμοί και οι δεσμοί υποστήριξης, οι δεσμοί γενεών, η ταλαιπωρία από μια ασθένεια και ο θάνατος.

Judith Butler, Undoing Gender, 2004-2010.

Η έννοια της οικογένειας

Οι οικογένειες έχουν υποστεί σημαντικές αλλαγές με την πάροδο των ετών, επηρεασμένες από κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές και τεχνολογικές αλλαγές.

Οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων, όπου οι άνδρες ήταν συχνά οι κύριοι τροφοδότες και οι γυναίκες ήταν υπεύθυνες για τη φροντίδα, έχουν εξελιχθεί. Σήμερα, υπάρχει μεγαλύτερη αναγνώριση των διαφορετικών ρόλων μέσα στις οικογένειες, με τους άνδρες και τις γυναίκες να συμβάλλουν τόσο στις οικονομικές ευθύνες όσο και στις ευθύνες φροντίδας.

Πλουραλιστικές Οικογένειες

Οι οικογένειες εξελίσσονται μακριά από το παραδοσιακό μοντέλο που χαρακτηρίζεται από μια μοναδική πατρική και μητρική φιγούρα που μεγαλώνει τους βιολογικούς τους απογόνους. Η ίδια η δομή των οικογενειών υφίσταται μετασχηματισμό.

Αν και η πυρηνική οικογένεια, που αποτελείται από δύο γονείς και τα παιδιά τους, παραμένει ως διαδεδομένο μοντέλο, υπάρχει μια αυξανόμενη επικράτηση εναλλακτικών οικογενειακών διευθετήσεων. Αυτό περιλαμβάνει μια άνοδο σε μονογονεϊκά νοικοκυριά, μικτές οικογένειες που προκύπτουν από νέους γάμους και οικογένειες που περιλαμβάνουν ζευγάρια ή άτομα του ίδιου φύλου.

Η σύγχρονη τάση είναι προς μεγαλύτερη ποικιλομορφία και ενσωμάτωση μέσα στις οικογένειες, αναγνωρίζοντας και αγκαλιάζοντας ένα φάσμα πολιτιστικών, εθνοτικών, θρησκευτικών και σεξουαλικών ταυτοτήτων. Αυτή η δέσμευση για συμπερίληψη συμβάλλει σε ένα πιο περίπλοκο και εμπλουτισμένο μωσαϊκό οικογενειακών εμπειριών.

Πλουραλιστικές Οικογένειες

Οι αλλαγές στους νόμους και τις πολιτικές, ιδιαίτερα εκείνες που σχετίζονται με το γάμο, την υιοθεσία και τα αναπαραγωγικά δικαιώματα, ασκούν σημαντική επιρροή στις διαμορφώσεις των οικογενειακών μονάδων. Συγκεκριμένα, η νομική επικύρωση των γάμων ομοφύλων έχει ασκήσει βαθύ αντίκτυπο στις οικογένειες εντός της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+.

Αυτές οι νομοθετικές αλλαγές υπογραμμίζουν τον εγγενώς δυναμικό χαρακτήρα των οικογενειών, καθώς ανταποκρίνονται επιδέξια και συμβάλλουν σε ευρύτερους κοινωνικούς μετασχηματισμούς. Η κατανόηση και η εκτίμηση αυτών των αποχρώσεων είναι επιτακτική ανάγκη για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους εκπαιδευτικούς και τα άτομα, καθώς τους εξοπλίζει να υποστηρίξουν αποτελεσματικά και να περιηγηθούν στο περίπλοκο έδαφος της σύγχρονης οικογενειακής ζωής.

Γονείς και Φιγούρες Γονέων

Υποθέτοντας έναν κεντρικό ρόλο στη δομή της οικογένειας, η ανατροφή των παιδιών διαμορφώνεται περίπλοκα και περιορίζεται από πολλούς παράγοντες, που κυμαίνονται από τους κανόνες του φύλου που υπαγορεύουν τους καθοριστικούς ρόλους ως μητέρες ή πατέρες έως την εννοιολόγηση της ιδανικής οικογένειας από το κράτος.

Η έκφραση της ανατροφής των παιδιών εκδηλώνεται ποικιλοτρόπως: περιλαμβάνει άτομα που εμπλέκονται στη σύλληψη, τη γέννηση και την ανατροφή των παιδιών, ανεξάρτητα από το φύλο τους. Βασίζεται στην αρχή της κοινής ευθύνης και φιλοξενεί διάφορους συναισθηματικούς αστερισμούς, που περιλαμβάνουν ένα φάσμα οικογενειακών διευθετήσεων.

Ομόφυλα Ζευγάρια με Παιδιά:

- Οικογένειες όπου και οι δύο γονείς ταυτίζονται ως λεσβίες, ομοφυλόφιλοι ή αμφιφυλόφιλοι, μεγαλώνοντας μαζί παιδιά.
- Οικογένειες που σχηματίζονται μέσω υιοθεσίας, παρένθετης μητρότητας ή τεχνολογιών υποβοηθούμενης αναπαραγωγής.

Τρανσέξουαλ ή Γονείς με Διαφορετικό Φύλο:

- Οικογένειες όπου ένας ή περισσότεροι γονείς αναγνωρίζονται ως διεμφυλικοί ή μη δυαδικοί.
- Αυτές οι δυναμικές της οικογένειας μπορεί να περιλαμβάνουν παιδιά πριν από τη μετάβαση του φύλου του γονέα ή να περιλαμβάνουν καταστάσεις όπου η ανατροφή των παιδιών αναλαμβάνεται από ένα διεμφυλικό ή μη δυαδικό άτομο.

**Πιθανές μορφές
Πλουραλιστικών
Οικογενειών**

Μικτές οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+:

- Οικογένειες όπου άτομα με διαφορετικούς σεξουαλικούς προσανατολισμούς ή ταυτότητα φύλου ενώνονται μέσω γάμου ή σύναψη σχέσης.
- Μπορεί να περιλαμβάνει παιδιά από προηγούμενες σχέσεις ή νέες προσθήκες στην οικογένεια.

Εκτεταμένες οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+:

- Οικογένειες που περιλαμβάνουν ένα μείγμα ατόμων με διαφορετικούς σεξουαλικούς προσανατολισμούς και ταυτότητες φύλου.
- Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει θείες, θείους, παππούδες ή ξαδέρφια που ταυτίζονται ως μέρος του φάσματος ΛΟΑΤΚΙ+.

**Πιθανές μορφές
Πλουραλιστικών
Οικογενειών**

Υποστηρικτικές Ετεροφυλόφιλες Οικογένειες:

- Οικογένειες όπου ένα ή περισσότερα μέλη ταυτίζονται ως ετεροφυλόφιλοι, αλλά υποστηρίζουν και αποδέχονται τα μέλη της οικογένειας ΛΟΑΤΚΙ+.
- Αυτές οι οικογένειες παίζουν καθοριστικό ρόλο στην παροχή αγάπης και κατανόησης.

Επιλεγμένες οικογένειες:

- Οικογένειες που σχηματίστηκαν μέσω στενών φιλιών και διασυνδέσεων παρά μέσω βιολογικών ή νομικών δεσμών.
- Πολλά άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ δημιουργούν επιλεγμένες οικογένειες ως απάντηση στην απόρριψη ή στην έλλειψη κατανόησης από τις βιολογικές τους οικογένειες.

**Πιθανές μορφές
Πλουραλιστικών
Οικογενειών**

Πολυ-ερωτικές Οικογένειες:

- Οικογένειες που περιλαμβάνουν συναινετικά μη μονογαμικές σχέσεις.
- Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει οικογένειες με πολλούς συντρόφους, ορισμένοι από τους οποίους μπορεί να ταυτιστούν ως μέρος του φάσματος ΛΟΑΤΚΙ+.

Οικογένειες με Διαφυλικά Μέλη (intersex):

- Οικογένειες όπου ένα ή περισσότερα μέλη είναι διαφυλικά που σημαίνει ότι τα βιολογικά χαρακτηριστικά του φύλου τους δεν ταιριάζουν στους τυπικούς ορισμούς του αρσενικού ή του θηλυκού.
- Αυτές οι οικογένειες μπορεί να αντιμετωπίσουν μοναδικές προκλήσεις που σχετίζονται με την ιατρική περίθαλψη και την κοινωνική κατανόηση των διαφυλικών παραλλαγών.

**Πιθανές μορφές
Πλουραλιστικών
Οικογενειών**

Οικογένειες με ασεξουαλικά μέλη:

- Οικογένειες όπου ένα ή περισσότερα μέλη αναγνωρίζονται ως ασεξουαλικά, που βιώνουν ελάχιστη ή καθόλου σεξουαλική έλξη.
- Η κατανόηση και η αποδοχή μέσα στην οικογένεια είναι σημαντικές σε τέτοιες περιπτώσεις.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι εμπειρίες των οικογενειών ΛΟΑΤΚΙ+ μπορεί να ποικίλλουν πολύ και αυτές οι κατηγορίες δεν αλληλοαποκλείονται. Οι οικογένειες μπορεί να εξελίσσονται και να αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου και η πιο κρίσιμη πτυχή είναι η αγάπη, η υποστήριξη και η κατανόηση που μοιράζονται τα μέλη της οικογένειας.

**Πιθανές μορφές
Πλουραλιστικών
Οικογενειών**

Πλουραριστικές οικογένειες: Βασικά σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη

- **Διαφορετικότητα εντός των οικογενειών:** Οι οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+ μπορούν να λάβουν πολλές μορφές. Μπορεί να αποτελούνται από ομόφυλα ζευγάρια που μεγαλώνουν παιδιά, οικογένειες με τρανς ή μη δυαδικά μέλη ή οικογένειες όπου τα άτομα ταυτίζονται με διαφορετικούς σεξουαλικούς προσανατολισμούς ή ταυτότητες φύλου.
- **Προκλήσεις:** Οι οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+ μπορεί να αντιμετωπίσουν μοναδικές προκλήσεις, όπως κοινωνικές διακρίσεις, νομικά ζητήματα ή δυσκολίες πρόσβασης σε υποστηρικτικές υπηρεσίες. Αυτό μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τα πολιτιστικά, θρησκευτικά και νομικά πλαίσια.
- **Υποστήριξη και Αποδοχή:** Η υποστήριξη και η αποδοχή από μέλη της οικογένειας, φίλους και την ευρύτερη κοινότητα είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+ και των οικογενειών τους. Η αποδοχή μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα ψυχικής υγείας για τα μέλη της οικογένειας ΛΟΑΤΚΙ+.

Πλουραριστικές οικογένειες: Βασικά σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη

- **Νομική Αναγνώριση:** Η νομική αναγνώριση διαφορετικών οικογενειακών δομών, συμπεριλαμβανομένων των γάμων και των σχέσεων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, ποικίλλει παγκοσμίως. Σε ορισμένα μέρη, μπορεί να υπάρχουν νομικές προκλήσεις ή έλλειψη αναγνώρισης για τις οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+, επηρεάζοντας θέματα όπως η υιοθεσία και τα γονικά δικαιώματα.
- **Γονείς:** Τα άτομα και τα ζευγάρια ΛΟΑΤΚΙ+ μπορούν να γίνουν γονείς με διάφορα μέσα, όπως η υιοθεσία, η παρένθετη μητρότητα και η από κοινού ανατροφή των παιδιών. Η δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές τις επιλογές μπορεί να εξαρτάται από νομικούς και πολιτισμικούς παράγοντες στην τοποθεσία τους.
- **Υποστήριξη Κοινότητας:** Πολλές οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+ βρίσκουν υποστήριξη και την αίσθηση της κοινότητας μέσω οργανώσεων, ομάδων υποστήριξης και εκδηλώσεων ΛΟΑΤΚΙ+. Αυτά μπορούν να παρέχουν πόρους, καθοδήγηση και αίσθηση του ανήκειν.

Πλουραριστικές οικογένειες: Βασικά σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη

- **Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση:** Η εκπαίδευση της ευρύτερης κοινότητας σχετικά με την ποικιλομορφία των οικογενειών και η προώθηση της ευαισθητοποίησης για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+ μπορεί να συμβάλει σε μεγαλύτερη κατανόηση και αποδοχή.
- **Συνηγορία:** Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ+, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών δικαιωμάτων, είναι μια συνεχής προσπάθεια παγκοσμίως. Πολλοί οργανισμοί εργάζονται για την προώθηση της νομικής αναγνώρισης, προστασίας και υποστήριξης για τις οικογένειες ΛΟΑΤΚΙ+
- Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι οι εμπειρίες, εντός των οικογενειών ΛΟΑΤΚΙ+, είναι διαφορετικές και τα άτομα σε αυτές τις οικογένειες μπορεί να έχουν διαφορετικές προοπτικές και ανάγκες. Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντος για όλα τα μέλη της οικογένειας, είναι το κλειδί για την ενίσχυση της κατανόησης και της αποδοχής.

Προκαταλήψεις και στερεότυπα

- Η προκατάληψη είναι όταν έχουμε μια κρίση για κάτι ή κάποιον πριν το μάθουμε πραγματικά και μπορεί να μας εμποδίσει να πάρουμε δίκαιες αποφάσεις. Εμπειρογνώμονες από διαφορετικούς τομείς συμφωνούν ότι η προκατάληψη είναι η κατοχή μιας προκατασκευασμένης ή υιοθετημένης γνώμης. Οι κοινωνιολόγοι και οι ψυχολόγοι μιλούν, επίσης, για τη συναισθηματική πλευρά της προκατάληψης, που σημαίνει να νιώθουμε, είτε θετικά είτε αρνητικά για άτομα, ομάδες, έθνη, φυλές, ακόμη και πράγματα, ιδέες ή θεσμούς.
- Οι άνθρωποι μιλούσαν για προκαταλήψεις εδώ και πολύ καιρό, ειδικά κατά την περίοδο του Διαφωτισμού. Τότε, οι φιλόσοφοι ενδιαφέρθηκαν πραγματικά να αποκαλύψουν τις προκαταλήψεις και να αποκαλύψουν την αλήθεια.

Προκαταλήψεις και στερεότυπα

- Στις αρχές του 18^{ου} αιώνα, ο Σουίφτ μας έδωσε ένα καλό παράδειγμα στην ιστορία του για τον Γκιούλιβερ. Ο Γκιούλιβερ βλέπει τον κόσμο διαφορετικά ανάλογα με το πού βρίσκεται. Σε ένα μέρος, μοιάζει με γίγαντα και σε άλλο, μοιάζει με νάνος. Η αλλαγή της οπτικής γωνιάς, ανατρέπει τις ιδέες του Γκιούλιβερ για το τι είναι φυσιολογικό και ομοιόμορφο. Είναι σαν να καταρρέει ο κόσμος μέσω διαφορετικών τρόπων που βλέπει κανείς τα πράγματα. Όταν ο Γκιούλιβερ επιστρέφει στην κανονική του ζωή, ο Σουίφτ χρησιμοποιεί τα λόγια του Γκιούλιβερ για να το εξηγήσει. Λέει ότι είναι «ένα παράδειγμα της δύναμης της συνήθειας και της προκατάληψης».
- Από το 1700 μέχρι σήμερα, οι άνθρωποι συνήθως πιστεύουν ότι η προκατάληψη είναι πάντα ένα κακό πράγμα από το οποίο πρέπει να απαλλαγούμε. Όμως, ήδη από το 1960, ο Hans-Georg Gadamer είπε ότι «η ιστορία δεν ανήκει πραγματικά σε εμάς· μάλλον, εμείς ανήκουμε σε αυτήν (...). Η ατομική συνείδηση είναι απλώς ένας τρόμος στο κλειστό κύκλωμα της ιστορικής διαδικασίας. Επομένως, οι προκαταλήψεις ενός ατόμου, πολύ περισσότερο από τις κρίσεις του, διαμορφώνουν την ιστορική του πραγματικότητα».

Προκαταλήψεις και στερεότυπα

- Πρόσφατα, ο Jon Mills και ο Janusz A. Polanowski δημοσίευσαν τη νέα τους Οντολογία της Προκατάληψης, λέγοντας ότι «σε αντίθεση με τις παραδοσιακές θεωρήσεις, η προκατάληψη δεν είναι αρνητικό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης φύσης· μάλλον, είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του εαυτού και του πολιτισμού».
- Τα στερεότυπα έρχονται σε δύο μορφές: η μία αφορά πάγια ή επαναλαμβανόμενα πράγματα σταθερά, μη δημιουργικά και με προκατειλημμένο τρόπο και η άλλη αφορά λέξεις ή εκφράσεις που συνηθίζονται και παγιώνονται με έναν τρόπο, επαναλαμβάνονται μηχανικά μέχρι να γίνουν πολύ συνηθισμένες.
- **Οι άνθρωποι συχνά συνδέουν τα στερεότυπα με τις προκαταλήψεις, νομίζοντας ότι είναι το ίδιο, αλλά δεν είναι.**

Προκαταλήψεις και στερεότυπα

- Η προκατάληψη είναι κάτι κοινωνικό και ψυχολογικό, ενώ το στερεότυπο αφορά περισσότερο τις λέξεις που χρησιμοποιούμε. Η κοινωνική ψυχολογία χρησιμοποιεί επίσης τον όρο στερεότυπο για να μιλήσει για γενικευμένες κατηγορίες, τις λάθος ιδέες που έχουμε και σταθερές συνήθειες. Αυτό περιλαμβάνει το πώς βλέπουμε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες.
- Όπως και η προκατάληψη, το στερεότυπο θεωρείται ως μια επιστημονική ιδέα για μια άκριτη γνώμη. Έτσι, οι άνθρωποι ελέγχουν τα στερεότυπα σε σχέση με τον πραγματικό κόσμο και συνήθως διαπιστώνουν ότι δεν ταιριάζουν απόλυτα με την αλήθεια. Ο Hermann Bausinger, επιστήμονας του πολιτισμού, μίλησε για τρία πράγματα που τα στερεότυπα κάνουν καλά: μπορούν να δείξουν λίγη αλήθεια μιλώντας για αληθινά πράγματα, βοηθούν στην απλοποίηση περίπλοκων πραγμάτων, καθιστώντας ευκολότερη την επικοινωνία και δημιουργούν πραγματικά εφέ δίνοντάς μας τρόπους να ταυτιστούμε με κάτι. Αντί για στερεότυπο, οι άνθρωποι χρησιμοποιούν μερικές φορές τη λέξη κλισέ, ειδικά στα γαλλικά και τα αγγλικά.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Ας κάνουμε ένα ταξίδι στην εξερεύνηση της ομοφοβίας, μιας έννοιας που τέθηκε υπό έλεγχο στην επιστημονική κοινότητα καθώς τολμούσε πέρα από τα αρχικά της όρια.

Η ομοφοβία, ή ομοτρανσφοβία, είναι ένας όρος που όλοι, ουσιαστικά, έχουμε συνηθίσει.

Αλλά έχουμε κάνει ποτέ μια παύση για να σκεφτούμε πόσο εγγενώς διαφορούμενο είναι;

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Ο προσδιορισμός της ακριβούς στιγμής εμφάνισης του όρου είναι αρκετά δύσκολος. Σύμφωνα με τον Wickberg (2000), ο όρος «ομοφοβία» απέκτησε έλξη στις Ηνωμένες Πολιτείες μόνο στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Εντούτοις, οι αναλαμπές της χρήσης του μπορούν να εντοπιστούν στις αρχές της δεκαετίας του 1970 στα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης, αν και με φειδώ και κατά κύριο λόγο συνδεδεμένες με αρσενικά θέματα.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Είτε η δημοτικότητά του αυξήθηκε τη δεκαετία του 1970 είτε αργότερα, ο όρος «ομοφοβία» πυροδότησε συζητήσεις μεταξύ μελετητών από διάφορους τομείς, ιδιαίτερα ψυχολόγων και κοινωνιολόγων, αμφισβητώντας την καταλληλότητά του στην επιστημονική έρευνα. Η καρδιά της συζήτησης περιστρέφεται γύρω από ένα κομβικό ερώτημα: αξίζει μια διάσταση εχθρότητας κατά της ομοφυλοφιλίας τον χαρακτηρισμό «ομοφοβία»;

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Οι ψυχολόγοι και οι κοινωνιολόγοι έχουν με συνέπεια αναγνωρίσει τον κεντρικό ρόλο της έννοιας της ομοφοβίας στην αποκάλυψη της καταπίεσης που αντιμετωπίζουν οι γκέι και οι λεσβίες. Η ψυχοκοινωνική έρευνα την έχει χρησιμοποιήσει εκτενώς, για να εμβαθύνει σε διάφορες διαστάσεις ετεροτυπικών δομών και ατομικών εκφράσεων, αντι-ομοφυλοφιλικής εχθρότητας, με διαφορετικές οπτικές γωνίες, ειδικά από ψυχολόγους.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Η δημοτικότητα του όρου πέρα από τους επιστημονικούς κύκλους, ωστόσο, έχει εγείρει ανησυχίες στην ψυχολογική έρευνα λόγω της εγγενούς ασάφειάς του, που περιπλέκεται περαιτέρω από τον «εκχυδαϊσμό» του στον δημόσιο λόγο. Οι κοινωνιολόγοι, από την άλλη πλευρά, βρίσκουν την ευρεία χρήση του ενδιαφέρουσα ως θέμα μελέτης από μόνη της, παράλληλα με μορφές αντι-ομοφυλοφιλικής εχθρότητας, τόσο σε σχέση όσο και ανεξάρτητα από αυτές.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Η τάση εστίασης στην περιθωριοποίηση των δραστών, περιορίζοντας την αντι-ομοφυλοφιλική εχθρότητα σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, έχει παρατηρηθεί και θεωρείται εμβληματική της «τυπικής» εγκληματολογικής ερμηνείας της σχέσης επιθετικότητας και ανδρισμού.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Πέρα από την περιγραφή του αριθμού των παραβατών, η έρευνα σχετικά με τις δικαστικές συζητήσεις έχει αποκαλύψει ότι οι ποινικές νόρμες επιτρέπουν στους επιτιθέμενους να παρουσιάζουν τον εαυτό τους ως «θύματα» της κοινωνικά δικαιολογημένης ανησυχίας. Αυτή η στρατηγική χρήση της ομοφυλοφιλικής ρητορικής πανικού για την εξήγηση του εγκλήματος που διαπράχθηκε μπορεί να βοηθήσει στη μείωση της αυστηρότητας των ποινικών κυρώσεων.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Αυτή η αμυντική στρατηγική, που διερευνήθηκε, επίσης, στην ψυχολογική έρευνα, συνδέει τη συμπεριφορά του δράστη με μια συναισθηματική αντίδραση, συγκεκριμένα τον πανικό, που προκαλείται από προόδους που θέτουν σε κίνδυνο ή διακυβεύουν την αξιοπρέπειά του ως ετεροφυλόφιλου άνδρα.

Η ομοφοβία και η κοινωνία μας

Η χρήση και η αποτελεσματικότητα της υπόθεσης του ομοφυλοφιλικού πανικού εξαρτάται από το στερεότυπο της σεξουαλικής αδηφαγίας των ομοφυλόφιλων, υποδηλώνοντας ότι παραβιάζουν τα όρια μεταξύ ομοφυλοφιλίας και ετεροφυλοφιλίας. Αυτό το στερεότυπο, με τη σειρά του, αποδίδει κάποια ευθύνη για τη βία που βιώνουν σε ομοφυλόφιλα άτομα, χαρακτηρίζοντάς τα ως «άξια θύματα» βίας.

Τι είναι το φύλο:

- Το φύλο μπορεί να γίνει κατανοητό ως «κοινωνικό φύλο», οι διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών που δεν καθορίζονται βιολογικά αλλά από την επιρροή της κοινωνίας και του πολιτισμού.
- Ενώ το φύλο (sex) συνήθως καθορίζεται κατά τη γέννηση με βάση βιολογικές ιδιότητες όπως, τα αναπαραγωγικά όργανα, ενώ η ταυτότητα φύλου (gender) είναι πιο περίπλοκο και μπορεί να περιλαμβάνει πτυχές όπως η ταυτότητα, η έκφραση και οι κοινωνικοί ρόλοι.
- Το «βιολογικό» φύλο και η ταυτότητα φύλου δεν χρειάζεται να συμπίπτουν. Το τι κάνει έναν άντρα άντρα και μια γυναίκα γυναίκα καθορίζεται από τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις και τα κοινωνικά περιβάλλοντα

**Ταυτότητα/ες:
ανακεφαλαίωση**

Πώς έχει αλλάξει η έννοια του φύλου:

- Στο παρελθόν, το «φύλο» χρησιμοποιούταν συχνά εναλλακτικά με το «φύλο» για να αναφερθούν στις βιολογικές και φυσιολογικές διαφορές μεταξύ αρσενικού και θηλυκού.
- Μια κομβική στιγμή στην οριοθέτηση του φύλου από το φύλο συνέβη στις πρώιμες ανθρωπολογικές εθνογραφίες. Συγκεκριμένα, η Margaret Mead (1901-1978), στην επιτόπια εργασία της στη Σαμόα, ερεύνησε τη σημασία του πολιτισμού έναντι της βιολογίας στη διαμόρφωση των κοινωνικών ρόλων ανδρών και γυναικών. Η εξερεύνησή της τόνισε ότι, διαφορετικοί πολιτισμοί ερμήνευσαν αυτούς τους ρόλους με διάφορους τρόπους (Mead 1928).
- Μόλις τη δεκαετία του 1960, στο πλαίσιο των Φεμινιστικών και Κοινωνιολογικών Προοπτικών, η διάκριση μεταξύ φύλου και φύλου ως ξεχωριστές έννοιες άρχισε να συζητείται πιο συχνά και πιο αναλυτικά.

**Ταυτότητα/ες:
ανακεφαλαίωση**

Η σημασία του αναστοχασμού για το φύλο

- Η κατανόηση και η αποδοχή της έννοιας του φύλου είναι ζωτικής σημασίας για διάφορους λόγους, δίνοντας έμφαση στην ανάγκη να μάθουν τα άτομα να σκέφτονται κριτικά για τη δυναμική του φύλου.
- Πέρα από τις βιολογικές διακρίσεις, το φύλο λειτουργεί ως ιεραρχική αρχή που επηρεάζει την κατανομή της εξουσίας σε όλες τις κοινωνίες.
- Τα κοινωνικά συστήματα συχνά χρησιμοποιούν το βιολογικό φύλο για να οργανώσουν και να δικαιολογήσουν συγκεκριμένους ρόλους και ευκαιρίες, ενισχύοντας τις υπάρχουσες δομές εξουσίας. Για παράδειγμα, η αντίληψη ότι μια 30χρονη γυναίκα μπορεί σύντομα να αποκτήσει παιδί θα μπορούσε να οδηγήσει σε πρακτικές πρόσληψης που εισάγουν διακρίσεις, περιορίζοντας τις επαγγελματικές της ευκαιρίες.
- Η αναγνώριση και η αποκάλυψη αυτών των δυναμικών που βασίζονται στο φύλο, είναι απαραίτητη για την προώθηση μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας.
- Μαθαίνοντας να σκεφτόμαστε κριτικά για το φύλο, μπορούμε να αμφισβητήσουμε τους υπάρχοντες κανόνες, να αντιμετωπίσουμε τις διακρίσεις και να εργαστούμε προς μια κοινωνία όπου οι ευκαιρίες και η δύναμη δεν καθορίζονται από τους ρόλους του φύλου.

**Ταυτότητα/ες:
ανακεφαλαίωση**

- Το «τρανσέξουαλ» είναι ένας γενικός όρος που περιγράφει άτομα των οποίων η ταυτότητα φύλου δεν ευθυγραμμίζεται με το φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννηση. Με άλλα λόγια, ένα τρανσέξουαλ είναι κάποιος του οποίου η εσωτερική αίσθηση του φύλου του είναι διαφορετική από το φύλο με το οποίο αναγνωρίστηκε κατά τη γέννησή του.
- Η ταυτότητα φύλου είναι μια βαθιά αισθητή και προσωπική εμπειρία και τα διεμφυλικά άτομα μπορεί να ταυτιστούν ως φύλο διαφορετικό από αυτό που συνήθως σχετίζεται με το βιολογικό φύλο τους.

**Ταυτότητα/ες:
ανακεφαλαίωση**

Τι είναι η ομοφυλοφιλία

- Η ομοφυλοφιλία αναφέρεται στη ρομαντική ή σεξουαλική έλξη μεταξύ μελών του ίδιου φύλου. Οι άνθρωποι που βιώνουν τέτοια έλξη και ταυτίζονται ως ομοφυλόφιλοι αναφέρονται συχνά ως γκέι (για τους άνδρες) ή λεσβίες (για τις γυναίκες).
- Η ομοφυλοφιλία είναι μια από τις πολλές παραλλαγές του σεξουαλικού προσανατολισμού, που είναι μια πολύπλοκη και πολύπλευρη πτυχή της ανθρώπινης ταυτότητας.

**Ταυτότητα/ες
:
ανακεφαλαίω
ση**

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Alday-Mondaca, Carolina, Siu Lay-Lisboa (2021). The impact of internalized stigma on LGBT parenting and the importance of health care structures: A qualitative study. *International Journal of Environmental Research And Public Health* 18: 5373.
- Arias, Ana (2004). Diversidad familiar y homoparentalidad. *Revista Pediatría de Atención Primaria* 6: 361–65
- Baumle, A. K., Compton, D. R. (2017). *Legalizing LGBT Families: How the Law Shapes Parenthood*. United Kingdom: NYU Press.
- Butler, Judith (2010). *Deshacer el Género*. Barcelona: Paidós.
- Cometa, Michele (2004). *Dizionario degli Studi Culturali*. Milano: Meltemi.
- *LGBTQ-Parent Families: Innovations in Research and Implications for Practice*. (2020). Germany: Springer International Publishing.
- Mead, Margaret. (1928). *Coming of Age in Samoa: a study of adolescence and sex in primitive societies*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Mizielińska, J. (2022). *Queer Kinship on the Edge? Families of Choice in Poland*. United Kingdom: Taylor & Francis.
- Reczek, R., Bosley-Smith, E. (2022). *Families We Keep: LGBTQ People and Their Enduring Bonds with Parents*. United Kingdom: NYU Press.

Συμπεράσματα

Αυτό το φυλλάδιο περιέχει το εκπαιδευτικό υλικό που παραδόθηκε μέσω των υλοποιήσεων του τέταρτου αποτελέσματος του έργου Streets Aligned, του "ΛΟΑΤΚΙ+ Συναισθηματική Εκπαίδευση: πιλοτικό πρόγραμμα σπουδών". Προς όφελος άλλων εκπαιδευτών, εκπαιδευτικών και ερευνητών στον τομέα της συνεκπαίδευσης ΛΟΑΤΚΙ+, το μάθημά μας, που εφαρμόστηκε στην Ιταλία και την Κύπρο κατά τη διάρκεια του έργου μας, είχε ως στόχο να ενσωματώσει βασικά στοιχεία της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης ΛΟΑΤΚΙ+ με ηθικά προσανατολισμένα εκπαιδευτικά μοντέλα. Αυτή η προσέγγιση έδωσε έμφαση στην κεντρική θέση των εμπειριών των συμμετεχόντων μας για να δημιουργήσουμε ένα διαρκή συναισθηματικό και γνωστικό αντίκτυπο στους εκπαιδευτικούς-στόχους μας, οι οποίοι ανήκουν στη σφαίρα της εκπαίδευσης, των κοινωνικών κοινοτήτων και του αθλητισμού.

Co-funded by
the European Union

JUSTO EDU
EDUCOES
Nora

